

**МЕТРИЧНА КНИГА СВЯТО-УСПЕНСЬКОЇ ЦЕРКВИ ЗА 1839-1855 рр.
ЯК ДЖЕРЕЛО ДОСЛІДЖЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СТАНУ ЛЮДИНИ
В БАРСЬКОМУ РЕГІОНІ У 30-50-х РОКАХ ХІХ СТОЛІТТЯ**

ОЛЕКСІЙ БАКАЛЕЦЬ (Бар, Україна)*

Відтворюючи історичну пам'ять, формуючи інтерес до спадщини народу, залучаючи молодь до державного будівництва, український народ, за словами видатного українського історика Ісидора Нагаєвського, «сповняє свою неповторну місію. І чим більше він виростить відданих синів і дочок та творить свою власну духовну і матеріальну культуру, він виконує неповторну історичну місію» [1, с.2].

Історичні джерела: речові, письмові, усні, зображальні, лінгвістичні, топонімічні відіграють важливу роль в об'єктивному висвітленні української історії, культури, історії церкви, регіональної історії, генеалогічних, релігійних, етнічних процесів. Письмові джерела є матеріальними носіями письмової інформації про людей та суспільство: літописи, хроніки, життя, грамоти, універсали, скарги, законодавчі акти, ділові документи, метричні та актові книги, статистичні джерела, переписи населення, матеріали соціологічних досліджень, преси, судово-слідчі документи, документи громадських об'єднань та політичних партій, мемуари, записні книжки, приватне листування, подорожні нотатки іноземців, автобіографії, агіографічна, наукова та художня література [1, с. 9].

Відомий історик, вчений, державний діяч, автор магістерської дисертації «Барське староство. Історичні нариси XV – XVIII ст.» (1894 р.) М. С. Грушевський (1866–1934) дав блискучий приклад наукового використання творів давньоукраїнських літописців, зарубіжних істориків, хронік, архівних документів для створення історії українського народу, а також Барського краю [2]. Здійснені дослідником публікації джерел не втратили значення і сьогодні. Плідно сьогодні в цьому напрямку працюють вітчизняні історики-джерелознавці: М. Варшавчик, Л. Винар, В. Смолій [3], М. Котляр, Я. Калакура, І. Войцехівська [5], Ю. Мицик, І. Гирич, М. Дмитрієнко, Л. Дубровіна, В. Сергійчук, В. Солдатенко, Б. Корольов, П. Толочко, В. Даниленко, В. Верстюк, В. Мордвінцев [7; 8], В. Томазов [8; 10],

Ю. Легун [6], С. Єсюнін [4].

Серед письмових інформаційних джерел вагоме місце займають метричні книги, що містять важливу інформацію про громадянський стан людини (народження, хрещення, вінчання, смерть, відспівування) [3, с. 628]. У 260-у річницю Свято-Успенської церкви міста Бар важливо відкрити сторінки її історії. В цьому нам допоможе метрична книга, яка велася у церкві з 1838 до 1855 року включно і яка є об'єктом нашого дослідження.

Тривалий час метричні книги, як найцінніше джерело для генеалогічних досліджень певного міста чи регіону, залишалися поза увагою професійних науковців. Такі дослідження, активізовані в незалежній Україні, сприяють введенню до наукового обігу одного із найінформативніших джерел для вивчення і відновлення родоводів [7; 8; 10].

Перші метричні книги на українських землях з'явилися у XVI ст., але систематично і повсюдно їх було запроваджено указом Петра I у 1702 р., а з 1724 р. Синод затвердив зразок формуляра метричної книги. Їх ведення стало обов'язковим для православних священиків, а також католиків, іудеїв та лютеран. Ці книги вели священики і дяки у двох екземплярах на великих паперових аркушах.

Перший примірник метричної книги відсилався до Духовної консисторії у повітове місто, де підшивався в один великий зведений том за поточний рік.

Другий примірник книги залишався у церкві та зшивався з метричними книгами за попередні роки. У межах однієї парафії цілісний том виходив за 15–50 років.

В пропонованому читацькій увазі дослідженні розглядається зміст метричної книги Свято-Успенської церкви заштатного м. Бар Могилівського повіту Подільської губернії, де збереглися записи за 1839–1855 роки, тобто за 16 років (див. дод. Б!). На 148 сторінках зафіксовано 210 подій (переважно вінчання) з 8 січня 1839 р. до 2 жовтня 1855 р. [6].

Записи у даній книзі вели: дяки Петро Козловський (з 8 січня 1839 р. до 27 січня 1844 р.), Євстафій Твуравський (з 19 травня 1844 р. до 2 вересня 1845 р.), Петро Козловський (з 14 жовтня 1845 р. до 29 серпня 1846 р.), Євстафій Твуравський (з 6 жовтня 1846 р. до січня 1850 р.), Сильвестр Куліковський (з 5 лютого 1850 р. до 25 жовтня 1851 р.), Василь Храткович (з жовтня 1851 р. до 1855 р.).

Частину тексту метричної книги важко прочитати через висихання чорнила та потьоки від потрапляння води на частину сторінок. Але в цілому текст доступний для ознайомлення. На жаль, не збереглися інші

книги, де містилася цінна інформація про народження, одруження, хрещення, вінчання, смерть та відспівування місцевих жителів.

Своїми підписами завіряли правильність записів у метричній книзі наступні священники Свято-Успенської церкви: Матвій Новіцький у 1839–1844 рр., Тимофій Страшевський у 1844 р., Василь Кузмінський у 1844–1850 рр., Семеон Карчевський у 1850–1855 рр. [7].

Класичний запис про вінчання (затверджений у 1838 р.) сповіщає повну дату здійснення таїнства, місце мешкання, соціальний стан, ім'я по батькові, прізвище нареченого та нареченої з зазначенням віку, віросповідання та кількості шлюбів для наречених (для нареченої вказується ім'я батька, а в разі попереднього шлюбу – прізвище попереднього чоловіка), місце мешкання, соціальний стан, професію, імена, імена по батькові, прізвища поручителів, імена священника та причту [3, с. 628]. Цих вимог чітко дотримувалися зазначені священники та дяки (див. нижче витяги із книги).

Проаналізуємо деякі записи із метричної книги Свято-Успенської церкви заштатного міста Бар (документи передані мовою оригіналу).

«1839 года Январь 22 дня по Указу его Императорского Величества г. Бара Успенской Церкви Священноцерковнослужители произвели обыскъ желающих вступить въ бракъ и показалось следующее: 1. Женихъ крестьянинъ Мартын Николаев Мытковский православного исповедования, проживающий в Могилёвском уезде деревни Войнашовка в приходе сей церкви. 2. Невеста крестьянка Марта Фёдорова Ткачучка того ж исповедования, проживающая в Могилёвском уезде деревни Войнашовка в приходе сей церкви. 3. Возраст къ супружеству имеютъ совершенный, именно: Женихъ 20 лет, а невеста 18 лет, оба находятся въ здоровом уме. 4. Родства между ними духовного или плотского и свойства возбраняющего по установлению Св. Церкви бракъ никакого нет. 5. Женихъ холостъ, а невеста девица. 6. К браку приступают они по своему взаимному согласию, а не по принуждению и на то имеют от родителей позволение. 7. По троекратному соглашению сделанному в означенной Церкви 1839-го года Января 5, 15 и 22 числа препятствия к сему браку никакого никемъ не объявлено. 8. Для удостоверения беспрепятственного сего бракъ имеетъ письменный документъ. 9. По сему бракосочетание означенныхъ лицъ предположено совершить сего года Января 22 дня во узаконенное время при постороннихъ свидетеляхъ. 10. Что всё показанное уж о женихе и невесте справедливо, в томъ удостоверяють своей подписью как они сами, такъ и поручители, съ темъ, что если что окажется ложным, то подписавшиеся повинны за то суду по правиламъ церковнымъ и Законамъ»

гражданскимъ.

Женихъ Крестьянинъ Мартын Николаев Мытковский

Невеста Крестьянка Марта Фёдорова Ткачучка

Поручители со стороны жениха крестьяне деревни Войнашовки: Николай Андреевъ Парашук и Никита Павлов Захарчукъ. Со стороны невесты: Григорий Андреев Ткачукъ и Петр Павлов Захарчукъ крестьяне той же деревни.

Обыскъ сей производили: Священникъ Матвий Новицкий

Дьякъ Пётръ Козловский» [6, с. 5–7].

З іншого запису про вінчання ми дізнаємося про наступне: «1849 года Августа 26 дня по Указу его Императорского Величества Заштатного г. Бара Успенской Церкви Священноцерковнослужители произвели обыскъ желающих вступить въ бракъ показалось следующее: Женихъ Винницкого уезда Титулованный советникъ Иванъ Николаевъ Лазавский, Православного исповедования. 2. Невеста Отставного генерал-маёра Антона Иванова Бачинского дочь Юлия Ригина, жительствуетъ въ Хуторахъ. 3. Возрастъ къ супружеству имеютъ совершенный, именно: Женихъ 33 г., а невеста 16 лет, оба находятся въ здоровомъ уме. 4. Родства между ними духовного или плотского родства и свойства возбраняющаго по установлению Св. Церкви бракъ никакого нет. 5. Женихъ холостъ, а невеста девица. 6. Къ браку приступаютъ они по своему взаимному согласию, а не по принуждению и на то имеютъ отъ родителей позволение. 7. По троекратному соглашению сделанному в монастырской Церкви 1849 года Августа 20, 22 и 26 числа препятствія къ сему браку никакого никемъ не объявлено. 8. Для удостовѣренія беспрепятственнаго сего брака имеется письменный документъ. 9. По сему бракосочетанію означенныхъ лицъ предположено совершить сего года Августа 26 дня во узаконенное время при постороннихъ свидѣтеляхъ.

Женихъ Иванъ Николаевъ Лазавский

Невеста Юлія Ригина

Поручители за жениха: помещикъ Стиранъ Маевский, Кочинская Динарія и Кавалеръ Думский, по невесте: помещикъ Петр Одвенский, помещикъ Долинский Василий

Священникъ Симеон Карчевский

Протоиерей Василий Кузьмин

Дьяконъ Іеофан Тыривский» [6, с. 69].

У третьому документі, датованому 15 жовтня 1850 р. записано: «1850 года Октября 15 дня по Указу Его Императорского Величества города Бара Успенской Церкви Священной Церковнослужители производили обыскъ о

желающих вступить въ бракъ и оказалось следующее: 1. Женихъ Барский мещанинъ Александръ Ивановъ Манита, православный, жительствуетъ в приходе сей Церкви. 2. Невеста Барская мещанка Агнесса Ваврикова Прохницка Римского обряда, жительствуетъ в приходе Барского Костѣла. 3. Возрастъ къ супружеству имеютъ совершенный, а именно: женихъ 20 лет, невеста 18 лет и оба находятся в здравом уме. 4. Родства между ними духовного или плотского родства и свойства возбраняющего по установлению Св. Церкви брака никакого нет. 5. Женихъ холостъ, а невеста девица. 6. К браку приступают они по своему взаимному согласию, а не по принуждению и на то имеют от родителей позволение. 7. По троекратному соглашению сделанному в монастырской Церкви сего года и октября 1, 8 и 15 дней препятствия к сему браку никакого никемъ не объявлено. 8. Для удостоверения беспрепятственного сего брака имеется письменный документъ. 9. По сему бракосочетание означенныхъ лицъ предположено совершить в Монастыре сего года октября 15 дня во узаконенное время при постороннихъ свидетеляхъ. 10. Что всё показанное уж о женихе и невесте справедливо, в томъ удостоверяютъ своей подписью как они сами, такъ и поручители, съ темъ что если что окажется ложным, то подписавшиися повинны за то суду по правиламъ церковнымъ и законамъ гражданскимъ.

Женихъ Мещанинъ Александръ Ивановъ Манита

Невеста Мещанка Агнесса Ваврикова Прохницка

Поручители за жениха: барские Мещане Андрей Никитинъ Матвеевко и Иванъ Онуфриев Манита, по невесте: Яковъ Ивановъ Ходзинский и бывший крестьянин Успенской юридики Тарасий Яковлевъ Поворознюкъ.

Обыскъ сей производили: Священникъ Симеон Карчевский

Дияконъ Иеофан Тыривский» [6, с. 102].

Розглянувши частину записів про одруження із метричної книги Свято-Успенської церкви м. Бара за 1839–1855 рр. можна зробити деякі висновки.

По-перше, нами встановлено, що середній вік «женихів» у Барі та навколишніх селах у 30–50-х роках становив 28 років, а «наречених» – 25 років (враховуючи повторні шлюби для вдів та вдівців) (див дод. В).

По-друге, серед осіб, які укладали шлюб і проходили обряд вінчання, переважають православні і лише декілька разів зафіксовані випадки одруження православних із римо-католиками.

По-третє, у ролі поручителів (свідків) виступають селяни, міщани, офіцери та дворяни, переважно місцеві поміщики (див. дод. Б).

По-четверте, переглянувши прізвища наречених, їх поручителів та

церковнослужителів, які реєстрували шлюб, можна серед сучасних мешканців міста Бар, сіл Войнашівка, Шпирки, Шершні та інших віднайти подібні прізвища. Приклади: Митковський, Матковський, Попик, Нетупський, Маніта, Прохніцький, Юзвенко, Нікітін, Бортник, Мацюк, Кащенко, Ришовський, Гвоздецький, Блащук, Гуд, Захарчук, Якубчик, Ходзінський, Кременський, Слободянюк, Ткачук, Барчук, Тихолаз, Царенко, Максимов, Матвієнко, Карчевський, Козловський та інші (див. дод. Г).

**Соціальний, національний склад та динаміка чисельності населення
м. Бар Подільської губернії в 1861 - 1913 рр.
(за даними С. М. Єсюніна)**

Рік	Динаміка чисельності	Становий склад					Національний склад			
		Дворяни	Духовенство	Купці	Міщанство	Селянство	Українці	Євреї	Росіяни	Поляки
1861	7274	133 1,9%	58 0,8%	384 5,3%	6317 86,8%	194 2,7%	-	-	-	-
1881	11566	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1897	9982	232 2,3 %	48 0,5%	78 0,8%	8658 86,7%	809 8,1%	3332 33,4%	5764 57,7%	485 4,9%	378 3,8%
1913	22663	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Додаток А. Сучасне фото Свято-Успенської церкви (фото О. Бакальця)

Додаток Б. Запис про реєстрацію шлюбу від 15 жовтня 1850 р.
в Свято-Успенській церкві м. Бар Могилівського повіту

1850 року Мій Охтенський по Жалу Во Императорскаго Вели-
каго Моего Города Барскаго Церкви Святоуспенской Церковнослу-
жителями производили обрядъ освящающихъ вступающихъ въ бракъ
и оказавшихъ ситуриза: 1. Женихъ Барскій Монахъ Александръ
Манаица Манаица праславный и крестится въ приходъ
сей Церкви 2. Невеста Барская монахиня Анна Васильевна
Трошицкая Вишескаго Обида и крестится въ приходъ Бар-
скаго Костіела 3. Возрастъ къ содружеству и шлюбу съвер-
шеннои а меншии женихъ два Невеста вступаютъ и оба на со-
детя въ Брачномъ чина 4. Возрастъ между ними дуровнаго
или плотскаго роудства и собственности въ брачномъ по усту-
новленію Св. Церкви бракъ никакого нѣтъ, 5. Женихъ хочеть
а Невеста дѣвица. 6. Къ браку приступаютъ они по своему
взаимному согласію и меншии а не по принужденію или
тѣ шлюбу отъ родителей позволеніи, 7. по трехкратному
молвенію сурьвикоу въ Монастырской Церкви во
уа Охтенскій, 8. въ Оубней пренатство въ елму браку никако-
го никакого не объявлено. 9. для удостовѣренія безпретятства
наго елго брака шлюбуется письменной документъ. 10. по се-
лму бракосъчетанію означенныхъ шлюбу предположено совер-
шится въ Монастырской свитопишль. 11. что все показанное
время при посторьничь и шлюбуется, въ томъ удостовѣ-
рять своего подписью какъ они сами такъ и поручите-
ли, съ тѣмъ что ели что окажется ложнымъ, то под-
писавшися повинны за то суду по правиламъ церковнымъ
и законамъ гражданскимъ.

Женихъ Монахъ Александръ Манаица Манаица
Невеста Монахиня Анна Васильевна Трошицкая
Поручители по жениху Манаица Манаица по Невестѣ:
Матвеевко и Павло Онуфриевъ Манаица по Невестѣ:
Яковъ Манаица Лодзинскій и бывшій Крестовникъ Успенской
Юридикъ Марасій Яковлевъ Повородникъ.

Обществу сей производимъ: Юридикъ Елиментъ Сурьвикоу,
Діаконъ Осеранъ Манаица

**Додаток В. Відомості про віковий, соціальний, релігійний стан
наречених за 1839-1855 рр. за даними метричної книги Свято-Успенської
церкви м. Бар**

№ п/п	Ім'я, по батькові, прізвище	Кількість років	Віросповідання	Соціальний стан	Місце проживання	Дата вінчання
1	2	3	4	5	6	7
1	Прокіп Іванович Поветчук Агафія Степанівна Нечапка	40	Православний	Селянин	С.Войнашівка	8.01. 1839р.
		42	Православна	Селянка	С.Войнашівка	
2	Петро Васильович Вербицький Олена Іванівна Кульчицька	27	Православний	Громадянин	М. Бар	15.01. 1839 р.
		25	Православна	Дворянка	М. Бар	
3	Данило Григорович Чинкалюк Фросина Іванівна Попик	20	Православний	Селянин	С. Шпирки	22.01. 1839 р.
		17	Православна	Селянка	С. Шпирки	
4	Мартин Миколайович Митковський Марія Федорівна Ткачук	20	Православний	Селянин	С.Войнашівка	22.01. 1839 р.
		18	Православна	Селянка	С.Войнашівка	
5	Дмитро Іванович Ришовський Параска Олексіївна Белоусова	21	Православний	Міщанин	М. Бар	22.01. 1839 р.
		19	Православна	Міщанка	М. Бар	
6	Федір Максимович Маніта Євдокія Іванівна Поворознюк	20	Православний	Міщанин	М. Бар	22.01. 1839 р.
		18	Православна	Міщанка	М. Бар	
7	Кирило Ілліч Лисицький Анна Яківна Назаревичева	24	Православний	Оберофіцер	М. Бар	22.01. 1839 р
		20	Православна		М. Бар	

1	2	3	4	5	6	7
8	Іван Федорович Поветчук Євдокія Михайлівна Василевська	22 24	Православний Православна	Селянин Міщанка	М. Бар М. Бар	29.01. 1839 р
9	Петро Вікентійович Остапчук Олена Іванівна Франкова	20 17	Православний Православна	Селянин Селянка	М. Бар М. Бар	23.04. 1839 р
10	Тимофій Семенович Глинник Агафія Павлівна Мацюк	45 30	Православний Православна	Рядовий Уланського полку Міщанка	М. Бар М. Бар	23.04. 1839 р.
11	Яків Андрійович Юзвенко Марія Іванівна Енецька	35 30	Православний Римо-католичка	Міщанин Селянка	М. Бар С. Ястрибці	25.05. 1839 р.
12	Іван Миколайович Папроцький Анастасія Романівна Білоусова	43 25	Римо-католик Православна	Міщанин Міщанка	С.Вербівці Ушицького повіту М. Бар.	02.06. 1839 р.
13	Андрій Михайлович Бортник Докія Тимофіївна Гриначенко	25 20	Римо-католик Православна	Міщанин Міщанка	М. Бар М. Бар	23.10. 1840 р.
14	Вікентій Полікарпович Нетупський Марина Олександрівна Мошинська	48 45	Православний Православна	Громадянин Міщанка	М.Бар М.Бар	21.08. 1855 р.

**Додаток Г. Список поручителів та їх соціальний стан
(складено О. Бакальцем за матеріалами метричної книги)**

№ п/п	Ім'я, по батькові, прізвище	Соціальний стан
1	2	3
1	Андрій Шаповальчук	селянин
2	Лаврін Сарачук	селянин
3	Павло Балагура	селянин
4	Василь Вербицький	громадянин
5	Іван Степанович Кульчицький	дворянин
6	Данило Чипкалюк	селянин
7	Фросина Попик	селянка
8	Петро Чипкалюк	селянин
9	Данило Гвоздецький	селянин
10	Мартин Митковський	селянин
11	Марта Ткачук	селянка
12	Петро Захарчук	селянин
13	Дмитро Ратибський	міщанин
14	Параска Білоус	міщанка
15	Олексій Микитович Гуд	міщанин
16	Петро Васильович Верджбіцький	громадянин
17	Семен Іванович Повієнчук	селянин
18	Орест Грецинський	дворянин
19	Яків Іванович Ходзінський	міщанин
20	Павло Блащук	селянин
21	Іван Підвальський	селянин
22	Іван Федорович Гвоздецький	міщанин
23	Роза Валанрук	селянка
24	Устим Кремінський	міщанин
25	Данило Криворучко	міщанин
26	Микита Черниш	міщанин
27	Анастасія Слободянючка	селянка
28	Іван Дмитрович Висюк	селянин
29	Іван Ткач	селянин
30	Іван Боршанович	міщанин
31	Данило Криворучко	міщанин
32	Степан Барчук	селянин
33	Василь Жаврук	міщанин
34	Василь Іванович Корбут	дворянин

1	2	3
35	Степанида Балагура	селянка
36	Іван Тихолаз	селянин
37	Антон Мошинський	міщанин
38	Яків Іванович Височанський	селянин
39	Тимофій Войтков	селянин
40	Ілля Захарчук	селянин
41	Гнат Ткач	селянин
42	Марчук	селянин
43	Матрона Захарчук	селянка
44	Іван Максимов	офіцер
45	Ігнатій Зіжукало	дворянин
46	Іван Царенко	міщанин
47	Степан Максимович Якубчик	міщанин
48	Дементій Іванович Надич	селянин
49	Олексій Іванович Твардовський	селянин
50	Антон Якович Сіпацький	дворянин
51	Євстарх Валентинович Масеркін	дворянин
52	Василь Григорович Волощук	дворянин
53	Тарас Якович Поворознюк	селянин
54	Онуфрій Іванович Маніта	міщанин
55	Ілля Семенович Любчик	міщанин
56.	Іван Іванович Блажевський	міщанин
57.	Федір Андрійович Глінський	селянин
58	Степан Степанович Кашубейко	селянин
59	Андрій Матвійович Шаповальчук	селянин
60	Семен Іванович Повітчук	селянин
61	Іван Федорович Повітчук	-
62	Федір Андрійович Гринник	-
63	Андрій Федорович Бронецький	міщанин
64	Олексій Петрович Юзвенко	міщанин
65	Герасим Петрович Мацюк	міщанин
66	Павло Карпович Трачевський	міщанин
67	Микита Іванович Сторожук	міщанин
68	Лев Іванович Петров	міщанин
69	Василь Павлович Качановський	міщанин
70	Федір Васильович Вороновський	міщанин
71	Семен Васильович Яблоцький	унтер-офіцер

1	2	3
72	Алексій Федотів	фельдфебель
73	Орест Лукич Матковський	-
74	Микола Степанович Перковський	дворянин
75	Назарій Добранський	дворянин
76	Костянтин Іванович Войтович	міщанин
77	Свирид Михайлович Василевський	міщанин
78	Іван Онуфрійович Маніта	міщанин
79	Іван Миколайович Мірчук	селянин
80	Олександр Блажеєв-Мошинський	міщанин
81	Олімпія Кривіцька	міщанка
82	Павло Йосипович Хмелівський	міщанин
83	Пилип Гаврилович Томашевський	міщанин
84	Андрій Іванович Маковський	дворянин
85	Микола Андрійович Пірнаковський	дворянин
86	Іван Миколайович Гинкалюк	селянин
87	Семен Григорович Демчук	селянин
88	Кіндрат Кащенко	міщанин
89	Ілля Степанович Любчак	міщанин
90	Петро Семенович Третяк	міщанин

ЛІТЕРАТУРА

1. Бакалець О. А. Історія України з найдавніших часів до початку ХХІ ст. Навчальний посібник. / О. А. Бакалець. – Львів: Магнолія, 2016.
2. Грушевський М. С. Барське староство. Історичні нариси XV – XVIII ст. / М. С. Грушевський. – Львів, 1996.
3. Енциклопедія історії України: в 10-ти т. / Редкол.: В. А. Смолій (голова). – Т.6. – К.: Наукова думка, 2009.
4. Єсюнін С. М. Міста Поділля у другій половині ХІХ – на початку ХХ ст.: монографія / С. М. Єсенін. – Хмельницький: ФОП Мельник А. А., 2015.
5. Калакура Я., Войцехівська І. Істричне джерелознавство. / Я. Калакура, І. Войцехівська. – К., 2006.
6. Легун Ю. В. Генеалогія селян Подільської губернії: джерела. / Ю. В. Легун. – Вінниця, 2005.
7. Метрична книга Свято-Успенської церкви м. Бара. – Бар. –1839–1855. – 148 арк.
8. Мордвінцев В. М., Томазов В. В. Метричні книги. // Українська архівна енциклопедія. – К., 2008.
9. Мордвінцев В. М. Метричні книги. // Вісник Київського університету: Історія, вип. 41. – К., 1999.

10. Томазов В. В. Генеалогія козацько-старшинських родів: історіографія і джерела (друга половина XVII – початок XXI ст.). / В. В. Томазов. – К., 2006.

PhD Alexey Bakalets (Bar, Ukraine)

THE METRIC BOOK OF THE HOLY-USPENSKY CHURCH FOR 1839-1855. AS A SOURCE FOR THE STUDY OF THE CIVIL STATUS OF THE RESIDENTS OF THE BAR REGION

The author of the article attempted to analyze the metric book of the Holy Dormition Orthodox Church of the city of Bar for the period from 1839 to 1855, revealing the peculiarities of the social status and religious affiliation of young residents of Bar and its environs.

Key words: Metric, Metric book, Acts of Civil Status, Brides.

доц. Алексей Бакалец (Бар, Украина)

МЕТРИЧЕСКАЯ КНИГА СВЯТО-УСПЕНСКОЙ ЦЕРКВИ ЗА 1839-1855 ГГ. КАК ИСТОЧНИК ПО ИССЛЕДОВАНИЮ ГРАЖДАНСКОГО СОСТОЯНИЯ ЖИТЕЛЕЙ БАРСКОГО РЕГИОНА

Автор статьи попытался проанализировать метрическую книгу Свято-Успенской православной церкви города Бар за период с 1839 по 1855 гг., раскрывая особенности социального положения и религиозной принадлежности молодых жителей Бара и его окрестностей.

Ключевые слова: метрика, метрическая книга, акты гражданского состояния, невесты.

доц. Олексій Бакалець (Бар, Україна)

МЕТРИЧНА КНИГА СВЯТО-УСПЕНСЬКОЇ ЦЕРКВИ ЗА 1839-1855 рр. ЯК ДЖЕРЕЛО ДОСЛІДЖЕННЯ ГРОМАДЯНСЬКОГО СТАНУ ЛЮДИНИ В БАРСЬКОМУ РЕГІОНІ У 30-50-х РОКАХ ХІХ СТОЛІТТЯ

Автор статті зробив спробу прочитати та проаналізувати метричну книгу Свято-Успенської православної церкви за період з 1839 до 1855 року, що розкриває особливості соціального стану та релігійної приналежності молодих жителів м. Бара та його околиць.

Ключові слова: метрика, метрична книга, акти громадянського стану, наречені.

* **Бакалець Олексій Андрійович**, кандидат історичних наук, доцент кафедри історії, правознавства та методики навчання Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, здобувач Інституту історії НАН України, член НСКУ. E-mail: bakalec_alex@ukr.net.